

[Knud Hertling.]

Dette mangelfulde kendskab til forholdene medførte for et par år siden, da vi her i folketinget vedtog mineloven for Grønland, at arbejdsbetingelserne for mineselskaberne ikke i tilstrækkelig grad blev tilgodeset. Alene uvisheden om den eventuelle størrelse af de afgifter og skatter, der vil blive forlangt fra statens side i forbindelse med en udnyttelseskoncession, har i høj grad vanskeliggjort finansieringsmulighederne for de selskaber, der arbejder med forundersøgelser og efterforskning. Det fremgår imidlertid af den skriftlige del af statsministerens åbningstale, at regeringen agter at fremsætte forslag til ændringer i den grønlandske minelov. Vi ved endnu ikke, hvad disse ændringer kommer til at gå ud på, men det er vel rimeligt at antage, at disse ændringer bl. a. indeholder netop sådanne forbedringer, som jeg efterlyste. I så fald er det mit håb, at folketinget vil se på disse forslag om ændringer med megen fordomsfrihed.

Det er min absolutte opfattelse, at minedrift i Grønland har en meget stor fremtid for sig. Jeg ved godt, at denne udtalelse kan virke noget mærkeligt, når den sammenholdes med den af regeringen truffe afgørelse om, at kulminen K'utdligssat skal nedlægges i 1972 og befolkningen tvangsforflyttes til andre byer i Grønland. Afgørelsen herom er truffet, fordi denne minedrift gennem en ret lang tid har været underskudsgivende bl. a. på grund af mindre efterspørgsel efter kul i selve Grønland i forbindelse med oliefyringens udbredelse. Jeg ved godt, at en sådan afgørelse altid kan retfærdiggøres ud fra økonomiske betragtninger, men det må være klart for alle, at en stærk følelse af uretfærdighed blandt minebyens befolkning heller ikke kan undgås, så meget mere som det er statens myndigheder selv, der siden begyndelsen af 1930'erne har ført stærk agitation for at få arbejdskraften til denne by, fristet folk med gode indtjeningsmuligheder og på denne måde fået dem til at flytte dertil. Nu er minen ikke rentabel mere, og så må befolkningen tvangsforflyttes i løbet af meget kort tid. Det forekommer mig, at en sådan fremgangsmåde stemmer meget dårligt med dansk mentalitet i al almindelighed. Den humane indstilling til sagen er svær at få øje på.

Nu ved jeg godt, at ministeren for Grønland til en vis grad kan vaske sine hænder i denne sag — hvis en minister i det hele taget kan vaske hænder i sådanne sager — og henvise til, at denne sag har været behandlet i Grønlandsrådet, og at Grønlandsrådet har anbefalet nedlæggelsen. Og i Grønlandsrådet sidder som bekendt bl. a. de grønlandske folketingsmænd og tre medlemmer fra Grønlands landsråd. Dertil vil jeg sige, at jeg langtfra er tilfreds med den behandling, som dette meget alvorlige problem har fået i Grønlandsrådet i juni måned. Der var ingen principiel drøftelse, sagen blev simpelt hen smuglet ind under drøftelserne af investeringsplanen for årene 1968-72. Derfor vil jeg til ministerens orientering oplyse, at jeg agter at følge sagen op i Grønlandsrådets næste møderække i november måned. Samtidig skal jeg henstille til regeringen at se tiden an, inden man bevilger de 40 mill. kr., som er søgt til et dårligt formål, tvangsforflytning af ca. 1.200 mennesker til andre byer, som næppe er i stand til at give tilflytterne beskæftigelsesmulighed til stadighed. Den seneste udvikling inden for fiskeriindustrien frister ikke til tvangsforflytninger af denne art på nuværende tidspunkt. Jeg tror, at alle vil være tjent med, at denne sag diskuteres endnu en gang i Grønlandsrådet.

I vore bestræbelser for at finde frem til andre erhvervs muligheder i Grønland må vi ikke overse turismens muligheder. Jeg ved, at Danmarks Turistforening har været interesseret i at nedsætte et udvalg, der skulle arbejde med dette spørgsmål, og at man i denne forbindelse havde anmodet ministeriet for Grønland om at udpege et par medlemmer til dette udvalg, men jeg ved også, at ministeriet har afslået dette tilbud, fordi man ikke ønskede på forhånd at binde staten til udgifter i forbindelse med etablering af turisterhvervet i Grønland. Jeg forstår dette standpunkt udmærket, idet det vil være meget svært at hente disse penge i statskassen. Men jeg synes nok, at man fra ministeriets side kunne have været mere imødekommende med hensyn til at stille sagkundskab til rådighed for et sådant udvalg. Jeg vil gøre mit til, at Danmarks Turistforening tager spørgsmålet op igen, idet jeg så håber, at ministeriet for Grønland denne gang ikke vil være